

قوانین مرتبط با اشتغال و اقامت اتباع خارجی

عمده‌ترین مواد قانونی در خصوص اشتغال اتباع خارجی مبحث سوم از فصل پنجم قانون کار (مواد ۱۲۰ لغایت ۱۲۹) می‌باشد:

ماده ۱۲۰:

اتباع بیگانه نمی‌توانند در ایران مشغول به کار شوند مگر آن که اولاً دارای روادید ورود با حق کار مشخص بوده و ثانیاً مطابق قوانین و آیین‌نامه‌های مربوطه پروانه کار دریافت دارند.

ماده ۱۲۱:

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با رعایت شرایط ذیل در مورد صدور روادید با حق کار مشخص برای اتباع بیگانه موافقت و پروانه کار صادر خواهد کرد.

الف: مطابق اطلاعات موجود در وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در میان اتباع ایرانی آماده به کار افراد داوطلب واجد تحصیلات و تخصص مشابه وجود نداشته باشد.

ب: تبعه بیگانه دارای اطلاعات و تخصص کافی برای اشتغال به کار مورد نظر باشد.

ج: از تخصص تبعه بیگانه برای آموزش و جایگزینی بعدی افراد ایرانی استفاده شود.

*احراز شرایط مندرج در این ماده با هیات فنی اشتغال استان است.

ماده ۱۲۴:

پروانه کار با رعایت این قانون حداکثر برای مدت یکسال صادر یا تمدید و تجدید شده که در هر حال منوط به طرح و تصمیم‌گیری در هیات فنی اشتغال استان است.

ماده ۱۲۵:

در مواردی که به هر عنوان رابطه استخدامی تبعه بیگانه با کارفرما قطع می‌شود کارفرما مکلف است ظرف مدت ۱۵ روز مراتب را به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی اعلام کند. تبعه بیگانه نیز مکلف است ظرف ۱۵ روز پروانه کار خود را در برابر اخذ رسید به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تسلیم نماید.

ماده ۱۲۸:

کارفرمایان مکلفند قبل از اقدام به عقد هرگونه قراردادی که موجب استخدام کارشناسان بیگانه می‌شود نظر وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی را در مورد امکان اجازه اشتغال تبعه بیگانه استعلام نمایند.

چگونگی صدور، تمدید، تجدید و لغو پروانه کار اتباع خارجی طبق آیین‌نامه اجرای ماده ۱۲۹ قانون کار جمهوری اسلامی ایران باشد.

- کارفرمایانی که از خدمات اتباع خارجی استفاده می‌نمایند مکلفند مدارک لازم جهت صدور پروانه کار اتباع یاد شده را ظرف مدت یک ماه از تاریخ ورود تبعه خارجی به کشور به اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان ارائه نمایند در غیر این صورت به استناد ماده ۱۸۱ قانون کار مراتب به مراجع قضائی اعلام خواهد گردید.
- اتباع خارجی دارای پروانه کار معتبر که قرارداد استخدامی آنان با کارفرما به هر دلیل فسخ می‌گردد در صورت تغییر کارفرما مشمول تجدید پروانه کار می‌باشند.
- تجدید پروانه کار اتباع خارجی در موارد تغییر کارفرما یا نوع کار پس از موافقت هیات فنی اشتغال اتباع خارجی توسط اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان انجام می‌گیرد .

ماده ۱۰ آئین نامه اجرائی ماده ۱۲۹ قانون کار:

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی می‌تواند نسبت به لغو پروانه کار اتباع خارجی که شئون اسلامی قوانین و مقررات جاری کشور و موازین انسانی روابط کار بر اساس گزارش و اعلام مراجع ذی صلاح رعایت نمایند اقدام نموده و پس از اخذ پروانه کار اخراج تبعه خارجی از کشور را از مراجع ذی صلاح درخواست نماید.

ماده ۱۸۱ قانون کار:

کارفرمایانی که اتباع بیگانه را که فاقد پروانه کارند یا مدت اعتبار پروانه کارشان منقضی شده است را به کار گمارند و یا اتباع بیگانه را در کاری غیر از آن چه در پروانه کار آنها قید شده است را بپذیرند و یا در مواردی که رابطه استخدامی تبعه با کارفرما قطع می‌گردد را به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی اعلام نمایند با توجه به مجازات حبس از ۹۱ روز تا ۱۸۱ روز محکوم خواهند شد .

بند (ج) ماده ۱۱ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۲۷/۱۱/۱۳۸۰:

به منظور جلوگیری از حضور نیروی کار غیرمجاز خارجی در بازار کار کشور وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است کارفرمایانی که اتباع خارجی فاقد پروانه را به کار می‌گیرند بابت هر روز اشتغال غیرمجاز هر کارگر خارجی معادل پنج برابر حداقل دستمزد روزانه جریمه نماید در صورت تکرار تخلف این جریمه دو برابر خواهد شد در صورت خودداری کارفرمایان از پرداخت جریمه مقرر در این بند مراتب جهت اعمال قانون به مراجع قضائی اعلام خواهد شد .

راهنمای تکمیل و ارائه مدارک مورد نیاز جهت صدور روادید ورود با حق کار و صدور، تمدید، پروانه کار :

الف) صدور روادید ورود با حق کار :

۱. درخواست کتبی کارفرما مبنی بر درخواست صدور روادید ورود با حق کار با امضاء و مهر مجاز.
۲. تکمیل دو نسخه پرسشنامه اطلاعات اولیه مربوط به کارفرمایان.
۳. تکمیل سه نسخه پرسشنامه درخواست اشتغال اتباع خارجی در کشور.
۴. تکمیل سه نسخه پرسشنامه اطلاعات فردی.
۵. تصویر روزنامه رسمی مبنی بر آگهی تاسیس و آخرین تغییرات آن
۶. تصویر پروانه زناشویی صادره توسط وزارت کشور و یا یکی از استان‌داری‌های کشور، شناسنامه، سند ازدواج و اصل شناسنامه جهت رویت برای آن دسته از اتباع خارجی که دارای همسر ایرانی می‌باشند.
۷. پرسشنامه تعهد کارفرما ۲ نسخه
۸. اصل و تصویر مجوز فعالیت به انضمام اساسنامه شرکت ۲ نسخه

۹. اصل و تصویر تمام صفحات پاسپورت
 ۱۰. دو قطعه عکس ۳*۴ تبعه، برای خانمها با حجاب اسلامی
 ۱۱. در صورت داشتن سرمایه‌گذار خارجی اخذ مجوز از مرکز خدمات سرمایه‌گذاری خارجی.
- تبصره ۱: برای آن دسته از اتباع خارجی که به منظور نصب و راه‌اندازی در بخش صنایع و کارخانجات خصوصی و تحت پوشش عازم کشور جمهوری اسلامی ایران می‌باشند علاوه بر مدارک فوق، مدارک زیر نیز ضروری می‌باشد:
- یک نسخه تصویر قرارداد خرید ماشین‌آلات.
 - یک نسخه تصویر برگ ترخیص ماشین‌آلات از گمرک.
 - یک نسخه تصویر مجوز فعالیت یا پروانه بهره‌برداری.

ب) صدور پروانه کار:

۱. درخواست کتبی کارفرما مبنی بر صدور پروانه کار تبعه مورد نظر، با امضاء و مهر مجاز کارفرما.
 ۲. تکمیل سه نسخه پرسشنامه درخواست اشتغال اتباع خارجی در کشور.
 ۳. تکمیل دو نسخه پرسشنامه اطلاعات فردی
 ۴. اصل فیش بانکی به مبلغ ۲۸۷۵۰۰۰ ریال واریز شده به حساب ۱۳۲۷ خزانه‌داری کل قابل پرداخت در کلیه شعب بانک ملی ایران
 ۵. دو قطعه عکس ۳*۴ با درج مشخصات تبعه در ظهر آن، برای خانمها با حجاب اسلامی.
 ۶. اصل گذرنامه تبعه خارجی به منظور رویت و یا تصویر آن به تایید نیروی انتظامی استان رسیده باشد.
 ۷. دو نسخه تصویر از صفحات مورد نیاز گذرنامه.
- توضیح: در صورت نداشتن دفترچه پنهان‌نگی، ارائه ۳ نسخه کامل از تصویر صفحات دفترچه هم‌بزرگ‌هنگام اقلداری ۲ ماه اعتبار باشد و در صورت نداشتن کارترانده شدگی ارائه پرسشنامه تصویر کارتم‌بزرگ‌هنگام اعتبار باشد.
۸. مدارک تحصیلی و یا تجربی ترجمه شده تبعه که به تایید سفارت جمهوری اسلامی ایران در کشور متبوع تبعه رسیده و توسط مترجم رسمی دادگستری ترجمه شده باشد. (برای اتباع خارجی که مدت بیش ۳ ماه درخواست پروانه کار گردیده است).

ج) تمدید پروانه کار:

۱. درخواست کتبی کارفرما مبنی بر تمدید پروانه کار تبعه خارجی مورد نظر با ذکر علت و چگونگی موارد نیاز به اشتغال تبعه موصوف با امضاء و مهر مجاز کارفرما.
۲. تکمیل دو نسخه پرسشنامه اطلاعات فردی.
۳. تکمیل سه نسخه پرسشنامه درخواست اشتغال اتباع خارجی در کشور
۴. اصل فیش بانکی به مبلغ ۲۰۷۰۰۰۰ ریال واریز شده به حساب ۱۳۲۷ خزانه‌داری کل قابل پرداخت در کلیه شعب بانک ملی ایران
۵. سه قطعه عکس با درج مشخصات تبعه در ظهر آن.
۶. اصل گذرنامه تبعه خارجی به منظور رویت و تصویر آن به تایید نیروی انتظامی استان رسیده باشد.
۷. اصل پروانه کار
۸. تصویر روزنامه رسمی (در صورت هر گونه تغییر)

۹. ارائه اصل شناسنامه همسر ایرانی تبعه خارجی جهت رویت (در خصوص آن دسته از اتباع خارجی که دارای همسر ایرانی می‌باشند) و تصویر صفحات اول و دوم.

۱۰. گزارش مشروح عملکرد

۱۱. مفصلاً حساب مالیاتی.

تبصره: مدارک مورد نیاز جهت تمدید پروانه کار می‌بایستی یک ماه قبل از انقضای اعتبار پروانه کار به ادارات کل ذی‌ربط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ارائه شود.

تذکر مهم:

۱. روادید با حق کار به مدت یک ماه از تاریخ صدور اعتبار دارد و تبعه تا زمان اخذ پروانه کار حق خروج از کشور را ندارد.
۲. پس از تبدیل روادید با حق کار متقاضی موظف است تا قبل از اتمام مهلت یک ماهه از تاریخ صدور نسبت به مراجعه به اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی و دریافت پروانه اشتغال (کار)، آن را جهت صدور پروانه اقامت با نامه شرکت مربوطه به پلیس مهاجرت ارائه نماید. (هرگونه تاخیر مستوجب جریمه اقامت غیرمجاز است) و از نظر قوانین اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی پس از اتمام تاریخ یک ماهه و عدم اقدام جهت اخذ پروانه کار، روادید ورود با حق کار ابطال گردیده و مراتب باید مجدداً در هیات فنی اشتغال استان مطرح و تصمیم‌گیری گردد.

قوانین حوزه مدیریت اتباع خارجی

موارد قابل توجه کارفرمایانی که قصد به کارگیری اتباع کشورهای خارجی در کارخانجات و ... را دارند:

۱. قبل از به کارگیری تبعه خارجی در کارگاه یا کارخانه و یا محل کار خود نسبت به اخذ پروانه کار برای وی اقدام نمایند که در غیر این صورت و مشاهده بازرسان اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی و پلیس مهاجرت نسبت به کارگیری و اشتغال غیر مجاز، کارفرما و اتباع خارجی به مرجع قضایی معرفی خواهند شد (کارفرما جریمه و تبعه خارجی از کشور اخراج می‌شود)
۲. پس از ورود کارشناسان و متخصصین خارجی به کشور و حضور در کارگاه یا کارخانه و ... نسبت به اعلام حضور وی تا ۴۸ ساعت به پلیس مهاجرت اقدام لازم معمول گردد (نامه شرکت و کپی و اصل گذرنامه)
۳. شرکت‌ها و کارخانجات که کارشناسان و متخصصین خارجی دارند و یا اتباع خارجی به کار می‌گیرند باید نسبت به انتخاب و معرفی یک نفر به عنوان نماینده جهت انجام امورات اتباع خارجی در پلیس مهاجرت اقدام نمایند که در این راستا می‌بایست وکالت‌نامه محضری جهت انجام امور اتباع خارجی نیز توسط مدیرعامل شرکت به نماینده داده شود.
۴. کلیه درخواست‌های شرکت‌ها که به امضاء مدیرعامل و مطابق اساسنامه تنظیم می‌گردد قابل بررسی و اقدام خواهد بود.
۵. نماینده شرکت موظف است کلیه مدارک شرکت از قبیل اساسنامه، آگهی ثبت شرکت در روزنامه، آگهی ثبت شرکت توسط اداره ثبت اسناد، مجوز فعالیت و مشخصات کارکنان ایرانی و خارجی و سایر اطلاعات تکمیلی شرکت را ارائه نماید.
۶. نمایندگان شرکت‌ها خود موظف به تکمیل فرم‌های مربوطه بوده و بایستی آن‌ها را به صورت کامپیوتری (فارسی و لاتین) و به طور کامل (شماره تلفن و آدرس دقیق سکونت و کار) تکمیل نمایند.
۷. پرداخت جریمه به ازای هر روز اقامت غیر مجاز مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ ریال به شماره حساب ۲۱۷۱۱۵۹۰۰۵۰۰۴ نزد بانک ملی ایران
۸. تمدید روادید، صدور و تجدید پروانه اقامت، خروج و مراجعت، خروج قطعی در اداره پلیس مهاجرت انجام می‌گیرد.